

Study of Sieges Series

This shiur is kindly sponsored by David and Irene Feuer in honor of his father's yahrzeit William Feuer, Nachman Zev ben Shimon
 And by Shalom and Lori Huberfeld in honor of the yahrzeit of Sarah Dzialoszycki mother of Rae Huberfeld, Sarah bas Yosef.

Context of the Siege

Azaria ben Amatzya	Ruled 52 years 27th year of Yerovam Fleeced with Tzaras	II M 15	3150	-610	Zecharya ben Yerovam	6 months 28th year of Azaria Assassinated by Shalum	II M 15	Shalum ben Yaveesh	1 month 38th year of Azaria Killed by Menachem	II M 15	Menachem ben Gadi	10 years 39th year of Azaria Pul of Assyria enroaches and is bribed away	II M 15	Pekachya ben Menachem	2 years 41st year of Azaria Killed by Pekachyahu ben Remalyahu	II M 15	Pekachyahu ben Remalyahu	20 years 52nd year of Azaria Killed by Hoshea ben Eila. Tiglas Pileser exiles the East Bank.	II M 15	Hoshea ben Eila	Ruled 9 years 20th year of Yotam (must wear as governor not as king)	II M 17	Hoshea ben Beerl	Amos	Micha	Yeshayahu
			3170	-590																						
			3180	-580																						
			3190	-570																						
Yotam ben Azaria	Ruled 16 years 2nd year of Pekach	II M 15	3170	-590	Hoshea ben Beerl	Amos	Micha	Yeshayahu																		
			3180	-580																						
Achaz ben Yotam	Ruled 16 years 17th year of Pekach Deal with Tiglas Pileser	II M 16	3190	-570	Hoshea ben Beerl	Amos	Micha	Yeshayahu																		
			3200	-560																						
Chizkiyahu ben Achaz	Ruled 29 years 3rd year of Hoshea ben Eilah	II M 18-19	3210	-550	Hoshea ben Beerl	Amos	Micha	Yeshayahu																		
			3220	-540																						

	Shalmaneser III <i>Salmānu-ašarēd</i>	859 – 824 BC	Son of Ashurnasirpal II
	Shamshi-Adad V <i>Šam-ši-Adad</i>	824 – 811 BC	Son of Shalmaneser III
	Adad-nirari III <i>Adad-nārārī</i>	811 – 783 BC	Son of Shamshi-Adad V
—	Shalmaneser IV <i>Salmānu-ašarēd</i>	783 – 773 BC	Son of Adad-nirari III
—	Ashur-dan III <i>Aššur-dān</i>	773 – 755 BC	Son of Adad-nirari III
—	Ashur-nirari V <i>Aššur-nārārī</i>	755 – 745/744 BC	Son of Adad-nirari III
	Tiglath-Pileser III <i>Tukultī-apil-Ešarra</i>	745 – 727 BC	Son of Adad-nirari III or Ashur-nirari V
	Shalmaneser V <i>Salmānu-ašarēd</i>	727 – 722 BC	Son of Tiglath-Pileser III
	Sargon II <i>Šarru-kīn</i>	722 – 705 BC	Claimed to be the son of Tiglath-Pileser III, usurped the throne from Shalmaneser V
	Sennacherib <i>Sīn-aḥḥē-erība</i>	705 – 681 BC	Son of Sargon II

Yehu and Shalmaneser III

The Black Obelisk of Shalmaneser III, 9th century BC, from Nimrud, in modern-day Nineveh Governorate, Iraq. The British Museum, London. Side D appears on the left while Side A is on the right side of the viewer.

Jewish delegation to Shalmaneser III on the Black Obelisk, circa 840 BCE

Achaz and Tiglas Pileser III

1. II Melachim 16:1-9

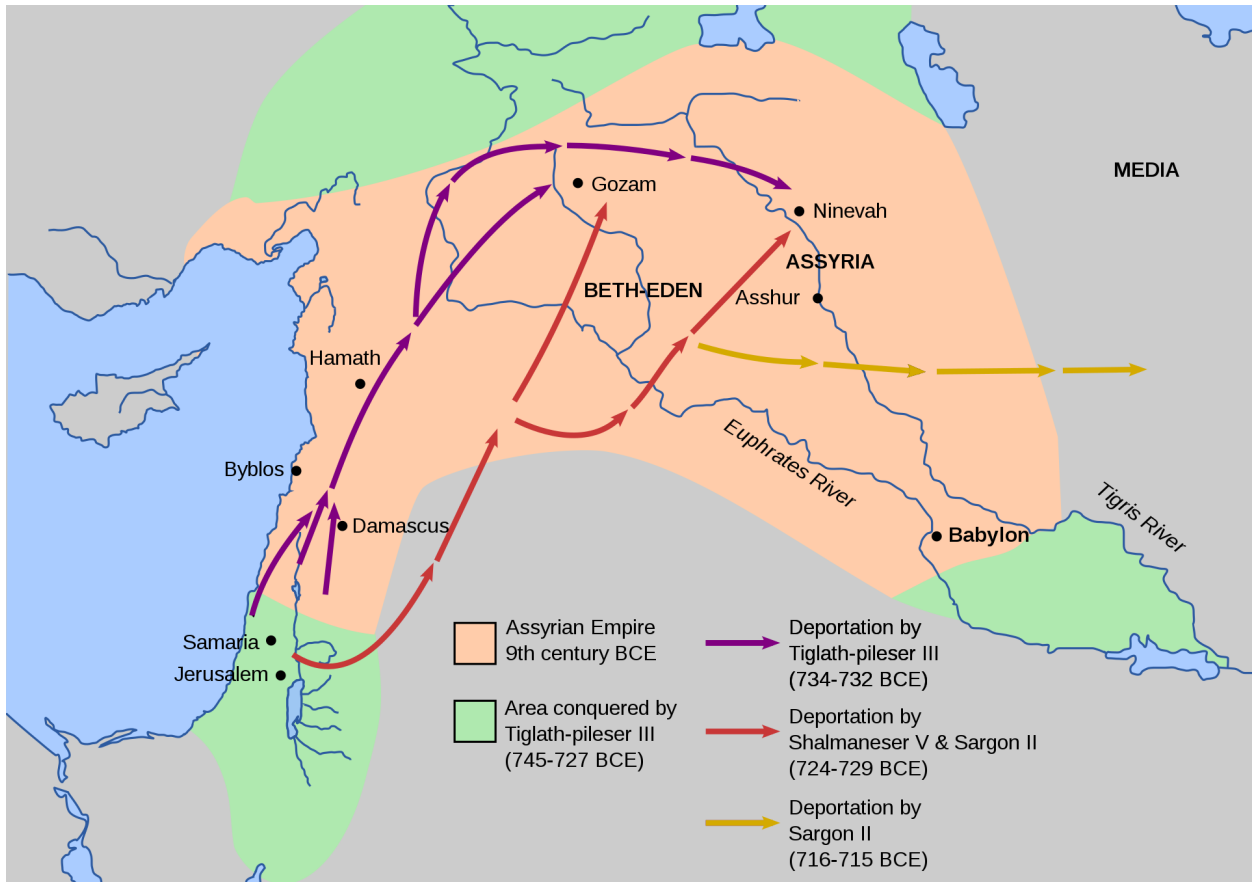
ב טז, א בשנת שבע-עשרה שנה, לפקח בן-רמליהו, מלך אחז בן-יותם, מלך יהודה. ב טז, ב בן-עשרים שנה, אחז במלכו, ושש-עשרה שנה, מלך בירושלם; ולא-עשה הישר, בעיני ה' אלהיו--כדוד אביו. ב טז, ג וילך, בדרך מלכי ישראל; וגם את-בנו, העביר באש, כתעבות הגוים, אשר הוריש ה' אתם מפני בני ישראל. ב טז, ד ויזבח ויקטר בפמות, ועל-הגבעות, ותחת, כל-עץ רענן. ב טז, ה אז יעלה רצין מלך-ארם ופקח בן-רמליהו מלך-ישראל, ירושלם--למלחמה; ויצרו, על-אחז, ולא יכלו, להלחם. ב טז, ו בעת ההיא, השיב רצין מלך-ארם את-אילת לארם, ויגשל את-היהודים, מאילות; וארמים (ואדמים), באו אילת, וישבו שם, עד היום הזה. {פ}

ב טז, ז וישלח אחז מלאכים, אל-תגלת פלסר מלך-אשור לאמר, עבדך ובנד, אני; עלה והושעני מכף מלך-ארם, ומכף מלך ישראל, הקומים עלי. ב טז, ח ויקח אחז את-הכסף ואת-הזהב, הנמצא בית ה', ובאצרות, בית המלך; וישלח למלך-אשור, שחד. ב טז, ט וישמע אליו, מלך אשור, ויעל מלך אשור אל-דמשק ויתפשטה, ויגלה קירה; ואת-רצין, המית.

Shalmesar V and the Exile of the North

2. II Melachim 18:9-25

ב יח, ט ויהי בשנה הרביעית, למלך חזקיהו--היא השנה השביעית, להושע בן-אלה מלך ישראל; עלה שלמנאסר מלך-אשור, על-שמרון--ויצר עליה. ב יח, י וילכדה, מקצה שלש שנים, בשנת-שש, לחזקיה: היא שנת-תשע, להושע מלך ישראל, נלכדה, שמרון. ב יח, יא ויגל מלך-אשור את-ישראל, אשורה; וינחם בחלח ובחבור, נהר גוזן--וערי מדי. ב יח, יב על אשר לא-שמעו, בקול ה' אלהיהם, ויעברו את-בריתו, את כל-אשר צוה משה עבד ה'; ולא שמעו, ולא עשו. {פ}

Sancheriv's Rule and Siege

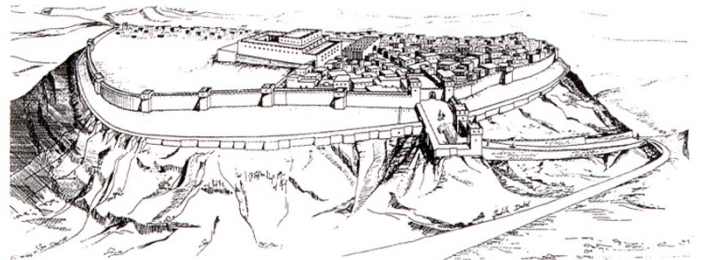
3. II Melachim 18:13-16

ב יח, יג ובארבע עשרה שנה למלך חזקיהו, עלה סנחריב מלך-אשור על כל-ערי יהודה הבצרות--ויתפשם. ב יח, יד וישלח חזקיהו מלך-יהודה אל-מלך-אשור לכישה לאמר חטאתי, שוב מעלי--את אשר-תתן עלי, אשא; וישם מלך-אשור על-חזקיהו מלך-יהודה, שלש מאות ככר-כסף, ושלשים, ככר זהב. ב יח, טו ויתן, חזקיהו, את-כל-הכסף, הנמצא בית-ה'; ובאצרות, בית המלך. ב יח, טז בעת ההיא, קצץ חזקיהו את-דלתות היכל ה' ואת-האמנות, אשר צפה, חזקיהו מלך יהודה; ויתנם, למלך אשור. {פ}

The Siege of Lachish

4. II Divrei Hayamim 36:1-3

לו, א ויהי בארבע עשרה שנה למלך חזקיהו, עלה סנחריב מלך-אשור על כל-ערי יהודה הבצרות--ויתפשם. לו, ב וישלח מלך-אשור את-רבשקה מלכיש ירושלמה אל-המלך חזקיהו, בחיל כבד; ויעמד, בתעלת הברכה העליונה, במסלת, שדה כובס. לו, ג ויצא אליו אלזקים בן-חלקיהו, אשר על-הבית--ושבנא, הספר, ויואח בן-אסף, המזכיר.

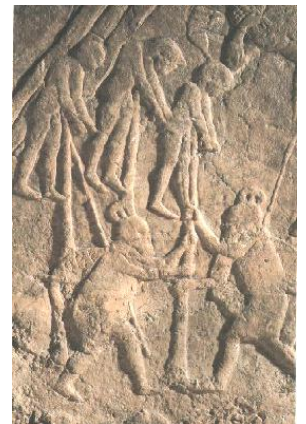

5. Siege of Lachish, 701 B.C. Peter Tsouras

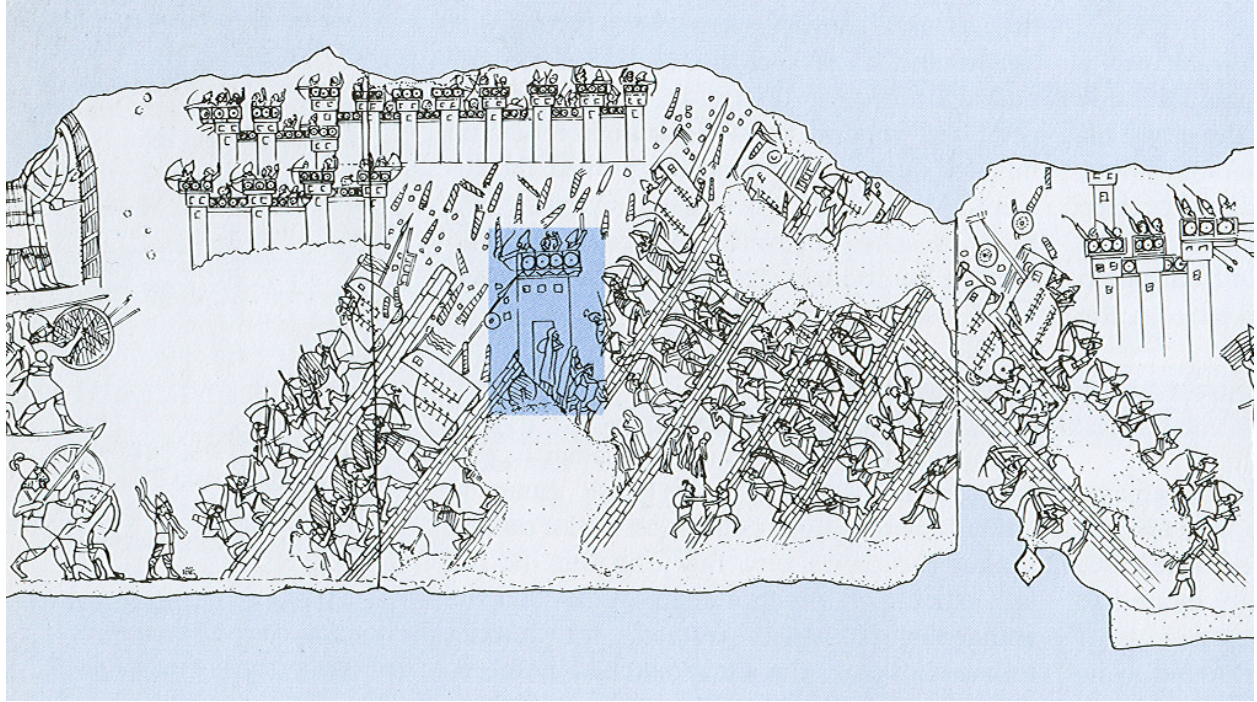
Once the Assyrians arrived at Lachish, they realized it was most vulnerable near the huge gates. Elsewhere, the approaches were naturally fortified by steep canyons, but to the southwest a saddle connected the city with a hillock. The Assyrians gathered large stones to build a massive ramp to reach from the saddle to the upper city wall. The ramp's base was 230 feet wide and its surface was stabilized by mortar to allow the Assyrians to drag up five large, four-wheeled siege machines with battering rams to break down the main city wall. Meanwhile, the defenders built a counter-ramp behind the wall that topped it by 10 feet.

The fighting at the top of the ramp and the wall was intense, as evidenced by the huge number of sling stones and arrowheads archaeologists found in the ruins. The Judeans attempted to burn the siege engines by flinging torches down upon them, but special Assyrian "firefighting troops" put out the blazes with water poured from long ladles. The defenders also tried, unsuccessfully, to smash the siege machines with up to 400-pound stones they hung from ropes and swung against them.

Eventually, the Judean defenses collapsed and the Assyrians broke into Lachish. The bas-reliefs from Sennacherib's palace depict the defenders and their leaders suffering hideous tortures as the population is marched out of the city into exile. Yet the cost was high for the Assyrians as well; a nearby mass grave contained the remains of 1,500 of their dead. Sennacherib burned Lachish in a fire that was so intense it left a 3-foot layer of charred debris.

Siege of Lachish (701 BCE). Inscription: "Sennacherib King of the Universe, King of Assyria, sits on a throne and the spoils of Lachish are paraded before him." British Museum

Chizkiyahu's First Actions

6. II Divrei Hayamim 32:1-8

א אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה ויחן על הערים הבצורות ויאמר לבקעם אליו: ב וירא יחזקיהו כייבא סנחריב ופניו למלחמה על ירושלים: ג ויועץ עם שריו ונגביו לסתום את מימי העינות אשר מניח לעיר ויעזרוהו: ד ויקבצו עם רב ויסתמו את כל המעינות ואת הנחל השוטף בתוך הארץ לאמר למה יבואו מלכי אשור ומצאו מים רבים: ה ויתחזק ויבן את כל החומה הפרוצה ויעל עליה מגדלות ולחוצה החומה אחרת ויחזק את המלוא עיר דגיד ועש שלח לרב ומגנים: ו ויתן שרי מלחמות על העם ויקבצם אליו אל דרום שער העיר וידבר על לבבם לאמר: ז חזקו ואמצו אלתיראו ואלתיחתו מפני מלך אשור ומלפני כל ההמון אשר עמו כי עמנו רב מעמו: ח עמו זרוע בשר ועמנו יהנה אלהינו לעזרנו ולהלחם מלחמתנו ויסמכו העם על דברי יחזקיהו מלך יהודה:

Why is Sancheiriv coming now?

7. Metzudos 32:1

אחרי וכו'. ר"ל אחר הדברים הטובים האלה שעשה יחזקיהו באמת לשם ה' מ"מ בא עליו סנחריב וזה לפי שבני יהודה הרעו מעשיהם:

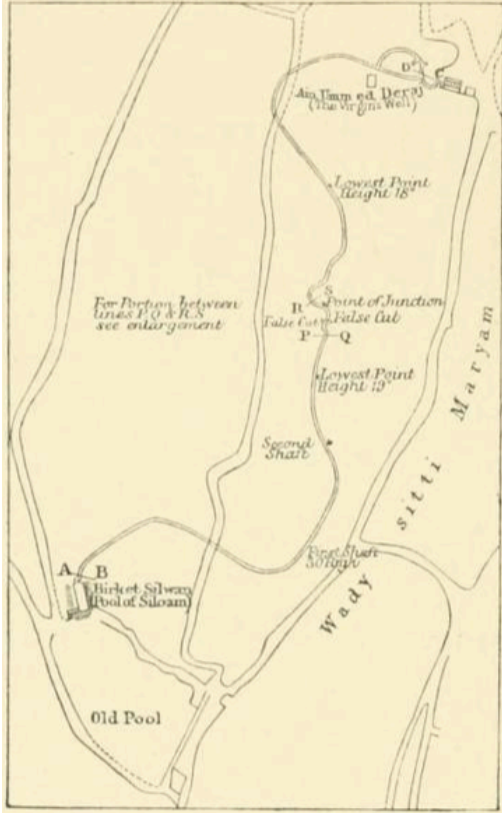
8. Malbim 32:1

אחרי הדברים, בא להוציא כל נאמר שבא סנחריב עליו ע"י איזה חטא שרצה ה' להענישו, כי בהפך שבא אחרי הדברים והאמת האלה, שהיה כל עבודתו באמת ובלב [שלם] בלא זיוף, ולא נטה מדרכו הטוב, שגם זה נכלל בשם אמת שמורה על קיום הדבר, רק זה היה בהשגחה שיעשה נס על ידו ושיפול סנחריב על הרי ציון, כמ"ש בישעיה סימן ט' ובכ"מ. וחז"ל אמרו שבקש לעשות לחזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג, לפ"י ביאת סנחריב היה להגדיל שם ישראל ושם מלכם, והיה מסובב מן הדברים והאמת האלה

Why did he block up the spring?

9. Malbim 32:3

ויועץ. אחר שנתן שוחד למלך אשור למען ירף ממנו, התייעץ עם שריו לפרוק עולו מעליו שלא יצטרך להיות לו למס, והיה העצה לסתום מי המעינות שהם חוץ לחומה לבל ימצא האויב הצר על העיר מים לשתות:

What did the Sanhedrin say about this?

10. Mishna, Brachos 4:9

ששה דברים עשה חזקיה המלך, על שלשה הודו לו, ועל שלשה לא הודו לו. גרר עצמות אביו על מטה של חבליים, והודו לו. כתת נחש הנחשת, והודו לו. גנז ספר רפואות, והודו לו. על שלשה לא הודו לו, קצץ דלתות של היכל ושגרן למלך אשור, ולא הודו לו. סתם מי גיחון העליון, ולא הודו לו. עבר ניסן בניסן, ולא הודו לו.

Why?

11. Yachin, ad loc.

מדהבטיחו הנביא שלא יכבשו ירושלים, וגם היה שם מעין אחר שלא יכול לסתמו, אף שאין מימיו יפין כאלו, לא היה לו להשחית נחלת ה', מפני יישוב א"י:

12. Chida 32:4

ואת הנחל השוטף וכו'. זה אחד מהדברים שלא הודו לו חכמים. אמנם באבות דר' נתן פרק ב' הוא היה מונה ד' דברים שעשה חזקיהו הע"ה והסכימה דעתו לדעת המקום ובכללם שנינו סתם מי גיחון והסכימה דעתו לדעת המקום שנאמר חזקיה סתם מי גיחון ויישרם למטה מערבה בעיר דוד ויצלח יחזקיהו בכל מעשיו וזה הפך התוספתא דפסחים דף נ"ו דקתני ולא הודו לו חכמים ובודאי דחכמים שלא הודו לא סברי דעשה כהוגן והסכימה דעתו לדעת המקום ואני בעניי כתבתי קצת ישוב בקונטרס כסא רחמים דף ע"ו בס"ד ע"ש.

How does this compare with Yeshaya 36?

13. Malbim 32:1

בא סנחריב. במלכים ב' י"ח נזכר שעלה על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם ושלח לו חזקיה שלש מאות ככר כסף וכו', ואח"כ שלח מלך אשור את רבשקה, ופירש עזרא מה שהיה הסבה ששלח לו שלש מאות ככר, ואחר שקבלם ממנו למה שלח עליו שנית את רבשקה, ופי' שמה שהכניע חזקיה א"ע לפניו היה מפני שראה שכבר בא סנחריב ופניו למלחמה על ירושלים והוא לא הכין א"ע למלחמה נוראה כזו, ורצה להרויח זמן להכין עצה וגבורה למלחמה, ולכן כפר פניו במנחה למען יעלה מעליו. עוד ספר פה שאחר שחדל סנחריב להלחם עליו הכין א"ע למלחמה ככל הנזכר פה, וזאת נודע למלך אשור כי מכין א"ע למרוד בו ולכן שב עליו שנית. וכבר בארתי הדבר היטב בפ"י ישעיה סימן ל"ו:

Ravshakei's First Taunt

14. Yeshayahu 36:1-10

לו, א ויהי בארבע עשרה שנה למלך חזקיהו, עלה סנחריב מלך-אשור על כל-ערי יהודה הבצורות-- ויתפשם. לו, ב וישלח מלך-אשור את-רבשקה מלכיש ירושלמה אל-המלך חזקיהו, בחיל כבד; ויעמד, בתעלת הברכה העליונה, במסלת, שדה כובס. לו, ג ויצא אליו אליקים בן-חלקיהו, אשר על-הבית--ושבגא, הספר, ויואח בן-אסף, המזכיר. לו, ד ויאמר אליהם רבשקה, אמרו-נא אל-חזקיהו: כה-אמר המלך הגדול, מלך אשור, מה הבטחון הזה, אשר בטחת. לו, ה אמרת, אד-דבר-שפתים, עצה וגבורה, למלחמה; עתה על-מי בטחת, כי מרדת בי. לו, ו הנה בטחת על-משענת הקנה הרצוץ הזה, על-מצרים, אשר יסמוך איש עליו, ובא בכפו ונקבה: כן פרעה מלך-מצרים, לכל-הבטחים עליו. לו, ז וכי-תאמר אלי, אלה' אלהינו בטחנו: הלוא-הוא, אשר הסיר חזקיהו את-במתיו ואת-מזבחתיו, ויאמר ליהודה ולירושלם, לפני המזבח הזה תשתחוּו. לו, ח ועתה התערב נא, את-אדני המלך אשור;

וְאֶתְנֶה לָּךְ, אֲלֵפִים סוּסִים--אִם-תּוּכַל, לָתֵת לָךְ רֻכְבִּים עֲלֵיהֶם. לוֹט וְאֵיךְ תִּשָּׁב, אֵת פְּנֵי פַחַת אֶחָד עֲבָדֵי אֲדֹנָי--
הַקְּטָנִים; וְתִבְטַח לָךְ עַל-מִצְרַיִם, לָרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים. לוֹי וְעֵתָה הַמַּבְלַעְדֵי ה', עֲלִיתִי עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְהִשְׁחִיתָהּ;
ה'אָמַר אֵלַי, עֲלֵה אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהִשְׁחִיתָהּ. {ס}

Don't Let the People Know and the Second Taunt

15. Yeshayahu 36:11-20

לוֹיָא וַיֹּאמֶר אֲלֵיכֶם וְשָׁבָא וַיֹּאחַח אֶל-רַב־שָׁקָה, דְּבַר-נָא אֶל-עַבְדֵיךָ אֲרַמִּית--כִּי שָׁמַעִים, אֲנַחְנוּ; וְאֶל-
תְּדַבֵּר אֵלַינוּ, יְהוּדִית, בְּאֲזְנֵי הָעַם, אֲשֶׁר עַל-הַחוּמָה. לוֹיָב וַיֹּאמֶר רַב־שָׁקָה, הֲאֵל אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלַחְנִי
אֲדֹנִי, לְדַבֵּר, אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: הֲלֹא עַל-הָאֲנָשִׁים, הִישָׁבִים עַל-הַחוּמָה, לְאָכַל אֶת-חֲרֹאֵיהֶם (צוּאֲתָם)
וּלְשִׁתּוֹת אֶת-שִׁינֵיהֶם (מִימֵי רַגְלֵיהֶם), עִמָּכֶם. לוֹיָג וַיַּעֲמֵד, רַב־שָׁקָה, וַיִּקְרָא בְּקוֹל-גָּדוֹל, יְהוּדִית;
וַיֹּאמֶר--שָׁמְעוּ אֶת-דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל, מֶלֶךְ אַשּׁוּר. לוֹיָד כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ, אֶל-יִשָּׂא לָכֶם חֲזָקִיהוּ: כִּי
לֹא-יִוָּכַל, לְהַצִּיל אֶתְכֶם. לוֹטוּ וְאֶל-יִבְטַח אֶתְכֶם חֲזָקִיהוּ אֶל-ה'לֹאמֶר, הֲצִל יִצְיָלְנוּ ה': לֹא תִנָּתֵן
הָעִיר הַזֹּאת, בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר. לוֹטוּ אֶל-תְּשַׁמְעוּ, אֶל-חֲזָקִיהוּ; {פ}
כִּי כֹה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר, עֲשׂוּ-אֵתִי בְרַכָּה וְצֹאוּ אֵלַי, וְאָכְלוּ אִישׁ-גִּפְנוֹ וְאִישׁ תְּאֲנָתוֹ, וְשִׁתּוּ אִישׁ מִי-
בוֹרוֹ. לוֹיָז עַד-בָּאִי, וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל-אָרֶץ כְּאֲרָצְכֶם: אָרֶץ דְּגוֹן וְתִירוֹשׁ, אָרֶץ לַחֵם וְכַרְמִים. לוֹיָיח פְּנֵי-
יִסִית אֶתְכֶם חֲזָקִיהוּ לֹאמֶר, ה' יִצְיָלְנוּ; הֲהִצִּילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם, אִישׁ אֶת-אָרְצוֹ, מִיַּד, מֶלֶךְ אַשּׁוּר. לוֹיָיט אִיהָ
אֱלֹהֵי חֲמַת, וְאֲרָפֵד--אִיהָ, אֱלֹהֵי סַפְרוֹיִם; וְכִי-הִצִּילוּ אֶת-שִׁמְרוֹן, מִיַּדִּי. לוֹיָכ מִי, בְּכָל-אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת
הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר-הִצִּילוּ אֶת-אָרְצָם, מִיַּדִּי; כִּי-יִצְיָל ה' אֶת-יְרוּשָׁלַם, מִיַּדִּי.

Response of the People

16. Yeshayahu 36:21-22

לוֹיָכֹא וַיַּחֲרִישׁוּ, וְלֹא-עָנּוּ אֹתוֹ דְּבַר: כִּי-מִצּוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא לֹאמֶר, לֹא תַעֲנֶהוּ. לוֹיָכֹב וַיִּבֵּא אֲלֵיכֶם בֶּן-
חֲלָקִיהוּ אֲשֶׁר-עַל-הַבַּיִת וְשָׁבָא הַסֹּפֵר וַיֹּאחַח בֶּן-אָסָף הַמְּזִכִּיר, אֶל-חֲזָקִיהוּ--קְרוּעֵי בְגָדִים; וַיִּגִּידוּ לוֹ, אֵת
דְּבָרֵי רַב־שָׁקָה. {ס}

Why are they coming didn't he pay the tax?

17. Ralbag, II Melachim 18:19

וַיֹּאמֶר לָהֶם רַב־שָׁקָה. אֵף עַל פִּי שְׁבָאוֹ אַחֵרִים עָמוּ וְהֵם תּוֹרְתָן וְרַב סָרִיס לֹא דַבֵּר אֵלֶּיךָ הַדְּבָרִים כִּי אִם
רַב־שָׁקָה וְלֹזֶה לֹא זָכַר זֹלַתוֹ בְּזֵה הַשְּׁלִיחוֹת וּבִסְפֵי יִשְׁעֵיהּ וַיִּדְמָה כִּי אַחֵר שִׁנְתָן חֲזָקִיהּ אֵת כָּל הַכֶּסֶף
הַנִּמְצָא בְּאֲרָצוֹת ה' וּבְאֲרָצוֹת הַמֶּלֶךְ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר שֶׁב לְמִרְוֹד בּוֹ וְלֹא נָתַן לוֹ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה זֶה הַמַּס
הַכָּבֵד שֶׁשָׁם עָלָיו:

Why the theological jab? Is this just psychological warfare?

18. Radak II Melachim 18:25

הַמַּבְלַעְדֵי ה'. לְהַפְחִידֵם אִמֵּר כֵּן אוֹ פִירוּשׁוֹ אַחֵר שְׁכַל הָאֲרָצוֹת נָתַן ה' בְּיַדִּי וְגַם כָּל אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא אִמֵּר
אֵלַי עֲלֵה אֶל הָאָרֶץ וְהִשְׁחִיתָהּ וְאִם רַב־שָׁקָה הִיא יִשְׂרָאֵל מוֹמֵר אִמֵּר זֶה לְפִי שִׁישְׁעִיהּ נִיבֵא וְאִמֵּר הַנְּנִי
מַעֲלָה אֵת מִי הִנְהַר הָעֲצוּמִים וְהַרְבִּים אֵת מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְגו':

Is he just trying to create disunity or does he really mean this grass is greener offer?

19. Rashi II Melachim 18:32

אֶל אֲרֶץ כְּאֲרָצְכֶם. כֵּן דְרָכֵי, לְהַעֲבִיר אֵת הָאוֹמוֹת מִמְדִּינָה לְמְדִינָה, הִיא לוֹ לֹמַר אֶל אֲרֶץ טוֹבָה מִשְׁלַכְכֶם,
שֶׁהָיָה לְפִתּוֹתֵם בָּא, אֲלֵא שִׁידַע שִׁיכִירוֹ שְׁדַבְרֵי שְׁקָר:

אֲרֶץ דְּגוֹן וְתִירוֹשׁ. זֶה אֲפִרְקִי (יְרוּשָׁלַם שְׁבִיעִית ו א):

Chizkiyahu's Call for Help to Yeshayahu

20. Yeshayahu 37:1-4

לז, א ויהי, כשמע המלך חזקיהו, ויקרע, את-בגדיו; ויתכס בשק, ויבא בית ה'. לז, ב וישלח את-אלקים אשר-על-הבית ואת שבנא הסופר, ואת זקני הכהנים, מתכסים, בשקים--אל-ישעיהו בן-אמוץ, הנביא. לז, ג ויאמרו אליו, כה אמר חזקיהו, יום-צרה ותוכחה ונאצה, היום הזה: כי באו בני-עד-משבר, וכח אין ללדה. לז, ד **אולי ישמע ה' אלהיך את דברי רבשקה, אשר שלחו מלך-אשור אדניו לחרף אלהים חיי, והוכיח בדברים, אשר שמע ה' אלהיך; ונשאת תפלה, בעד השארית הנמצאה.**

Yeshayahu's Response

21. Yeshayahu 37:5-14

לז, ה ויבאו, עבדי המלך חזקיהו--אל-ישעיהו. לז, ו ויאמר אליהם ישעיהו, כה תאמרו אל-אדניכם: כה אמר ה', אל-תירא מפני הדברים אשר שמעת, אשר גדפו נערי מלך-אשור, אותי. לז, ז הנני נותן בו רוח, ושמע שמועה ושב אל-ארצו; והפלתיו בחרב, בארצו. לז, ח וישב, רבשקה, וימצא את-מלך אשור, נלחם על-לבנה: כי שמע, כי נסע מלכיש. לז, ט וישמע, על-תרהקה מלך-כוש לאמר, יצא, להלחם אתך; וישמע וישלח מלאכים, אל-חזקיהו לאמר. לז, י כה תאמרו, אל-חזקיהו מלך-יהודה לאמר, אל-ישאך אלהיך, אשר אתה בוטח בו לאמר: לא תנתן ירושלם, ביד מלך אשור. לז, יא הנה אתה שמעת, אשר עשו מלכי אשור לך-ל-הארצות--להחרים; ואתה, תנצל. לז, יב ההצילו אותם אלהי הגוים, אשר השחיתו אבותי, את-גזון, ואת-חרון; ורצף ובני-עדו, אשר בתלשור. לז, יג איה מלך-חמת ומלך ארפד, ומלך לעיר ספרונים, הנע, וענה. לז, יד ויסקח חזקיהו את-הספרים מיד המלאכים, ויקראהו; ויעל בית ה', ויפרשהו חזקיהו לפני ה'. {ס}

Chizkiyahu's Tefillah

22. Yeshayahu 37:15-20

לז, טו ויתפלל, חזקיהו, אל-ה', לאמר. לז, טז ה' צבאות אלהי ישראל, ישב הכרבים, אתה-הוא האלהים לבדך, לכל ממלכות הארץ; אתה עשית, את-השמים ואת-הארץ. לז, יז הטה ה' אזנך ושמע, פקח ה' עינך וראה; ושמע, את כל-דברי סנחריב, אשר שלח, לחרף אלהים חיי. לז, יח אמנם, ה': החרבו מלכי אשור, את-כל-הארצות--ואת-ארצם. לז, יט ונתן את-אלהיהם, באש: כי לא אלהים המה, כי אם-מעשה ידי-אדם עץ ואבן--ויאבדום. לז, כ ועתה ה' אלהינו, הושיענו מידו; וידעו כל-ממלכות הארץ, כי-אתה ה' לבדך.

Yeshayahu's Second Prophecy

23. Yeshayahu 37:21-34

לז, כא וישלח ישעיהו בן-אמוץ, אל-חזקיהו לאמר: כה-אמר ה', אלהי ישראל, אשר התפללת אלי, אל-סנחריב מלך אשור. לז, כב זה הדבר, אשר-דבר ה' עלי: בזה לך לעגה לך, בתולת בת-ציון--אחריך ראש הניעה, בת ירושלם. לז, כג את-מי חרפת וגדפת, ועל-מי הרימותה קול; ותשא מרום עיניך, אל-קדוש ישראל. לז, כד ביד עבדיך, חרפת אדני, ותאמר ברב רכבי אני עליתי מרום הרים, ירפתי לבנון; ואכרת קומת ארזיו, מבחר ברשיו, ואבוא מרום קצו, יער פרמלו. לז, כה אני קרתי, ושתיתי מים; ואחרב, בכף-פעמי, כל, יארי מצור. לז, כו הלוא-שמעת למרחוק אותה עשיתי, מימי קדם ויצרתי; עתה הבאתיה--ותהי להשאות גלים נצים, ערים בצרות. לז, כז וישביהו, קצרי-יד, חתו, ובשו; היו עשב שדה, וירק דשא, חציר גגות, וישדמה לפני קמה. לז, כח ושבבתך וצאתך ובואך, ידעתי; ואת, התרגזך אלי. לז, כט יען התרגזך אלי, ושאננך עלה באזני--ושמתי חחי באפך, ומתגי בשפתיך, והשיבתיך, בדרך אשר-באת בה. לז, ל וזה-לך האות--אכול השנה ספיח, ובשנה השנית שחיס; ובשנה השלישית, זרעו וקצרו ונטעו כרמים--ואכול (ואכלו) פרים. לז, מא ויספה פליטת בית-יהודה, הנשארה--שרש למטה; ועשה פרי, למעלה. לז, לב כי מירושלם תצא שארית, ופליטה מהר ציון; קנאת ה' צבאות, תעשה--זאת. {ס} לז, לג לכו, כה-אמר ה' אל-מלך אשור, לא יבוא אל-העיר הזאת, ולא-יורה שם חץ; ולא-

יְקַדְמָנָהּ מִגּוּ, וְלֹא-יִשְׁפָּךְ עָלֶיהָ סִלְלָהּ. לֹא, לֹד בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר-בָּא, בָּהּ יָשׁוּב; וְאֶל-הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבוֹא, נְאֻם-ה' . לֹא, לֵה וְגִנּוּתֵי עַל-הָעִיר הַזֹּאת, לְהוֹשִׁיעָהּ--לְמַעַנִּי, וּלְמַעַן דָּוָד עַבְדִּי. {ס}

What is the sign?

24. Ralbag II Mleachim 19:29

וזה לך האות אכול השנה ספיה. אמר זה לפי שלא היה בלי פחד עדיין אף על פי שימותו חיל מלך אשור כי אולי ישוב עליהם עם חיל אחר ולזה אמר הנביא לחזקיה וזה הדבר אשר תראה מסנחריב שישוב בדרך אשר בא בה ולא יבא על ירושלים יהיה לך אות על ייעוד אחר מייעד אותך הש"י והוא השנה הזאת תאכלו הספיחים אשר בשדות בחוץ ולא יהיה אויב בחוץ שימנע אתכם מזה ויתברכו הספיחים באופן שיספיקו כל השנה:

The Destruction of the Army of Assyria

25. Yeshayahu 37:36-38

לֹא, לֹו וַיֵּצֵא מִלְּאֲךָ ה', וַיִּכֶּה בְּמַחֲנֵה אֲשׁוּר, מֵאָה וּשְׁמָנִים וְחַמְשָׁה, אֲלָף; וַיִּשְׁכְּימוּ בְּבֶקֶר, וְהִנֵּה כָּלֶם פְּגָרִים מֵתִים. לֹא, לֹו וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ, וַיֵּשֶׁב סְנַחְרִיב מֶלֶךְ-אֲשׁוּר; וַיֵּשֶׁב, בְּגִינֹהוּ. לֹא, לֹח וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרִךְ אֵלֶיהוּ, וְאֲדָרְמֶלֶךְ וְשָׂרְאֶצֶר בְּנָיו הִכְּהוּ בַחֲרֹב, וְהֵמָּה נִמְלְטוּ, אֶרֶץ אַרְרָט; וַיִּמְלֶךְ אֶסֶר-חַדָּן בְּנוֹ, תַחְתָּיו. {ס}

What happened?

26. Radak, ad loc.

ורבותינו ז"ל אמרו כי ליל פסח היה ועוד אמרו כי לפני מפלתו של סנחריב חלה חזקיה ויום שלישי לחלו היתה מפלתו של סנחריב ואותה הלילה אמרו ישראל שירה שנאמר השיר יהיה לכם כליל התקדש חג ואמרו מאה ושמונים אלף שהכה במחנה אשור כולם היו קשורים כתרים בראשיהם וכדבריהם נראה בדברי הימים שנאמר ויבחר כל גבורי חיל ונגיד ושר במחנה מלך אשור וכן מה שנאמר בישיעה במשמניו רזון ואמרו כי מכתם היתה שריפת נשמה וגוף קיים שנאמר ותחת כבודו יקד יקוד כלומר תחת הלבוש שהוא כבודו של אדם כשרפת בני אהרן שנאמר וישאום בכתנותם:

Why did his sons kill him?

27. Radak II Melachim 19:37

הכוהו בחרב. באגדה סנחריב שאל את חכמיו כאשר הכה המלאך מחנהו מה זכות של אומה זו שאלהיהם נלחם להם אמרו לו אברהם אביהם העלה את בנו עולה אמר אף אני אעלה את שני בני לאלהי כששמעו בניו הכוהו בחרב בעוד שהיה משתחוה:

What is the timeline here?

28. Radak, ad loc.

ואין לשאול טעם למעשה האל יתברך כי ה' נורא עלילות למה לא נגפו אז אלא עד שהלך להלחם עם מלך כוש ואח"כ שב לירושלם והטעם הנראה לנו בזה כדי שיהיה להם לישראל בזת כוש ומצרים ועוד שיראו כוש ומצרים הנפלאות שעשה לאוהביו ולדורשי שמו כי מלך אשור נצח אותם וכל הארצות כבש ובירושלים נגף בלא חרב ובלא חנית והאל נתן בלב מלך אשור להביא חיל מלך כוש ומצרים לירושלים עמו להפחיד יושבי ירושלם עוד:

Outside Sources

29. The Destruction of Sennacherib, BY LORD BYRON (GEORGE GORDON)

*The Assyrian came down like the wolf on the fold,
And his cohorts were gleaming in purple and gold;
And the sheen of their spears was like stars on the sea,
When the blue wave rolls nightly on deep Galilee.*

*Like the leaves of the forest when Summer is green,
That host with their banners at sunset were seen:
Like the leaves of the forest when Autumn hath blown,
That host on the morrow lay withered and strown.*

*For the Angel of Death spread his wings on the blast,
And breathed in the face of the foe as he passed;
And the eyes of the sleepers waxed deadly and chill,
And their hearts but once heaved, and for ever grew still!*

*And there lay the steed with his nostril all wide,
But through it there rolled not the breath of his pride;
And the foam of his gasping lay white on the turf,
And cold as the spray of the rock-beating surf.*

*And there lay the rider distorted and pale,
With the dew on his brow, and the rust on his mail:
And the tents were all silent, the banners alone,
The lances unlifted, the trumpet unblown.*

*And the widows of Ashur are loud in their wail,
And the idols are broke in the temple of Baal;
And the might of the Gentile, unsmote by the sword,
Hath melted like snow in the glance of the Lord!*

30. Josephus, Antiquities X:1:5 - It was a plague

5. "Now when Sennacherib was returning from his Egyptian war to Jerusalem, he found his army under Rabshakeh **his general in danger [by a plague], for God had sent a pestilential distemper upon his army; and on the very first night of the siege, a hundred fourscore and five thousand, with their captains and generals, were destroyed.** So the king was in a great dread and in a terrible agony at this calamity; and being in great fear for his whole army, he fled with the rest of his forces to his own kingdom, and to his city Nineveh; and when he had abode there a little while, he was treacherously assaulted, and died by the hands of his elder sons, [3](#) Adrammelech and Seraser, and was slain in his own temple, which was called Araske. Now these sons of his were driven away on account of the murder of their father by the citizens, and went into Armenia, while Assarachoddas took the kingdom of Sennacherib." And this proved to be the conclusion of this Assyrian expedition against the people of Jerusalem.

31. Herodotus, History, Book II about the loss against Egypt and a plague of mice.

The next king, I was told, was a priest of Vulcan, called Sethos. This monarch despised and neglected the warrior class of the Egyptians, as though he did not need their services. Among other indignities which he offered them, he took from them the lands which they had possessed under all the previous kings, consisting of twelve acres of choice land for each warrior. Afterwards, therefore, when Sanacharib, king of the Arabians and Assyrians, marched his vast army into Egypt, the warriors one and all refused to come to his aid. On this the monarch, greatly distressed, entered into the inner sanctuary, and, before the image of the god, bewailed the fate which impended over him. As he wept he fell asleep, and dreamed that the god came and stood at his side, bidding him be of good cheer, and go boldly forth to meet the Arabian host, which would do him no hurt, as he himself would send those who should help him. Sethos, then, relying on the dream, collected such of the Egyptians as were willing to follow him, who were none of them warriors, but traders, artisans, and market people;

and with these marched to Pelusium, which commands the entrance into Egypt, and there pitched his camp. As the two armies lay here opposite one another, there came in the night, a multitude of field-mice, which devoured all the quivers and bowstrings of the enemy, and ate the thongs by which they managed their shields. Next morning they commenced their fight, and great multitudes fell, as they had no arms with which to defend themselves. There stands to this day in the temple of Vulcan, a stone statue of Sethos, with a mouse in his hand, and an inscription to this effect- "Look on me, and learn to reverence the gods."

32. The Sennacherib Prism

As for the king of Judah, Hezekiah, who had not submitted to my authority, I besieged and captured forty-six of his fortified cities, along with many smaller towns, taken in battle with my battering rams. ... I took as plunder 200,150 people, both small and great, male and female, along with a great number of animals including horses, mules, donkeys, camels, oxen, and sheep. As for Hezekiah, I shut him up like a caged bird in his royal city of Jerusalem. I then constructed a series of fortresses around him, and I did not allow anyone to come out of the city gates. His towns which I captured I gave to the kings of Ashod, Ekron, and Gaza.

33. Yeshayahu 31:5

לא, הַכְּצַפְּרִים עֲפוֹת--כֵּן יִגַּן ה' צְבָאוֹת, עַל-יְרוּשָׁלַם; גִּנּוֹן וְהִצִּיל, פֶּסַח וְהִמְלִיט.